Ramiro Gallo, de jonge onderzoeker

Violist Ramiro Gallo is niet voor één gat te vangen. In een kleine tien jaar is hij van een onbekende in de tango-wereld uitgegroeid tot een van de meest avontuurlijke en geraffineerde muzikanten in Buenos Aires. Als componist en arrangeur heeft hij met een razend hoge productie verschillende uithoeken van de tango verkend. Half februari speelt hij met zijn kwintet in Nederland en België.

DOOR GERARD VAN DUINEN

Ramiro Gallo werd geboren in 1966, niet in Buenos Aires, maar in Santa Fe, waar hij al vanaf zijn 20e in het symfonieorkest speelde. Als ambitieuze klassieke violist kreeg hij de gelegenheid om enkele jaren in het nationaal orkest van Zuid-Afrika in Johannesburg te spelen. Zoals dat vaker gaat met Argentijnen in den vreemde, realiseerde hij zich juist in Afrika dat hij ook tango wilde spelen. Zodra hij terug was in Argentinië, vestigde hij zich in Buenos Aires en korte tijd later was hij violist in de nieuwe groep El Arranque.

Op dat moment (1997) is El Arranque nog volkomen onbekend. Op hun eerste cd uit 1998 is Gallo's spel als eerste violist al van grote kwaliteit. Daarnaast begint hij ook arrangementen te schrijven die binnen het concept van de groep vallen: traditionele tango op zoek naar een nieuw geluid. Als gitarist Alejandro Schwarz in 2001 El Arranque verlaat, wordt Gallo de voornaamste artistieke bron. Zo is hij verantwoordelijk voor de arrangementen van de cd *Clásicos* (2001) die zorgvuldig en succesvol gepromoot wordt, alsof het een pop-cd is. De meeste stukken klinken hier helaas erg geforceerd, alsof Gallo er eigenlijk niet zo'n zin in had om overbekende tangos als *Caminito* en *La Cumparsita* te moeten bewerken. Hij lijkt veel liever zijn eigen muziek te schrijven.

In 2000 richt hij het Ramiro Gallo Kwintet op om zijn eigen composities te kunnen spelen. "El Arranque leunt op een repertoire van traditionele tangos, met een orkestraal geluid dat teruggrijpt op de jaren '40 en '50. In het kwintet is elk instrument veel vrijer. Als we met El Arranque *El Choclo* spelen moeten we daar een nieuwe visie op laten horen. In het kwintet, met mijn eigen stukken, laten we muziek in haar pure vorm horen, ongefilterd, zonder tweede of derde lezing."

De muziek op *Florece* (het bloeit) uit 2002 is modern, fris en energiek. Gallo weet in zijn stukken een prachtige balans te vinden tussen een authentieke tangosound en de ambitie om nieuwe dingen te proberen. Hij heeft topmuzikanten in zijn band, zoals de jonge bandoneonist Horacio Romo en de pianist Andrés Linetzky (Vale Tango) die spelen of hun leven ervan afhangt.

Op uitnodiging van het Lincoln Jazz Center in New York schreef Gallo een lange compositie voor El Arranque en big band. Het uitbrengen van deze unieke opnames past klaarblijkelijk niet binnen het Arranque-concept, maar een aantal delen uit de *Suite Borgeana* staat in aangepaste versie op de cd *Florece*. Met name *El Sur*, met Wynton Marsalis op trompet is schitterend. Toch valt het niet mee deze plaat in één keer uit te luisteren. De combinatie van een hoge 'notendichtheid' in elk nummer en de agressieve, energieke manier van spelen werkt op den duur vermoeiend. Ik luister graag naar twee of drie tracks en zet dan weer iets anders op.

Ramiro Gallo Quinteto
met v.l.n.r.
Marcos Ruffo (contrabas)
Adrián Enríquez (piano)
Lucía Ramírez (bandoneon)
Martín Vázquez (gitaar)
Ramiro Gallo (viool)

Ramiro Gallo ontwikkelt zich in deze periode razendsnel en hij lijkt een ongebreidelde hoeveelheid energie te hebben. Sinds 2000 is hij docent en eerste violist van het Orquesta Escuela de Tango, het leer-orkest voor jonge musici in Buenos Aires. Dat betekent vier middagen per week repeteren plus bijna wekelijkse optredens met de leerlingen van de tweejarige opleiding. Maar het betekent ook regelmatig contact met alle oude maestro's die hun masterclasses komen geven.

Daarnaast neemt hij drie cd's op met de groep Neotango, een sextet dat, in tegenstelling tot wat de naam nu doet vermoeden, heel traditionele tango speelt. Hij neemt in 2003 deel aan het TangoVia project waarin de jonge popmusici van Buenos Aires een groot orquesta Típica vormen. Hij toert intensief met El Arranque en wordt als solist gevraagd bij tangogroepen en symfonieorkesten in Europa. En tussen de bedrijven door schrijft hij een indrukwekkende hoeveelheid composities (naast tango ook kamermuziek en symfonische muziek) en arrangementen (alleen voor El Arranque al een stuk of 50). Ramiro Gallo is niet iemand die graag stilzit.

In 2005 verlaat hij El Arranque, waarschijnlijk vanwege artistieke meningsverschillen. De groep speelt sindsdien nog veel in de concert-, en toeristenclubs van Buenos Aires, maar de aangekondigde nieuwe cd is nog steeds niet verschenen. Gallo richt zich meer en meer op zijn kwintet.

In 2006 verschijnt de cd *Espejada* (Opgeklaard). Het Ramiro Gallo kwintet heeft op gitarist Martín Vásquez na een geheel nieuwe bezetting. Opvallend is de keuze voor zijn vrouw, de jonge bandoneoniste Lucía Ramirez, die ik in 2001 in het Orquesta Escuela zag spelen.

Espejada is kamermuziek voor tango-ensemble. Een gebalanceerde plaat met een veel rustiger geluid dan Florece. Het repertoire is een geslaagde mengeling van tango en klassieke muziek uit de eerste helft van de vorige eeuw.

Kernstuk is de suite *Nueve miniaturas*: een verzameling van negen zeer korte tango-ideeën. Prachtig is ook de tekenfilm-tango *Tom & Jerry*. Het sferische lied *Crespuscular*, waarvoor Gallo ook de tekst schreef, wordt gezongen door de bekende jazzrocker Pedro Aznar.

Al een jaar later verschijnt *Raras Partituras* (zeldzame bladmuziek), een project in opdracht van de Biblioteca Nacional. Tango's werden vroeger uitgegeven in eenvoudige piano-arrangementen, zodat mensen de stukken thuis makkelijk konden spelen. Vandaag de dag zijn deze uitgaven vaak de enige bron om oude composities, waar geen opnamen van bestaan, te achterhalen. Gallo mocht een keuze maken uit de uitgebreide collectie van de Biblioteca Nacional en koos onbekende tango's van oude meesters als Cobián, De Caro en Delfino. Het is mooi om te horen dat hij deze stukken met respect heeft gearrangeerd. Gallo gaat liefdevol om met de simpele melodieën en harmonieën en laat de kracht van de composities voor zich spreken. *Raras Partituras* klinkt daardoor volkomen anders dan *Espejada*, de meeste stukken zijn zelfs dansbaar te noemen. De plaat is live opgenomen en het kwintet wordt aangevuld met drie zangers: Lida Borda, Osvaldo Peredo en Ariel Ardit. Het is een leuk project en goed uitgevoerd, al lijken de muzikanten niet al te geïnspireerd door dit materiaal want de stukken worden erg braaf uitgevoerd. Pas in de laatste vier tracks, meer complexe composities van Gallo zelf, beginnen ze echt te vlammen.

In tegenstelling tot de meeste componisten in de hedendaagse tango, heeft Gallo een brede visie en een gezonde experimenteerdrift. "Een traditionele tango heeft een gecomprimeerde vorm. Zoals men zegt: een plaat mag geen tracks van meer dan drie minuten hebben en in die drie minuten moet een tango een aantal dingen vertellen. Deze samengebalde vorm biedt veel expressiemogelijkheden. Maar ik heb ook gezocht naar andere vormen, zoals de miniaturen op *Espejada*. Het doel van elk van deze stukjes is de niet-uitwerking. Het materiaal wordt in zijn pure vorm gepresenteerd en verdwijnt. Daarnaast heb ik grote structuren gerealiseerd, zoals de *Suite Borgeana* en het concert voor kwintet en orkest dat ik nu aan het schrijven ben."

Het afgelopen jaar werkte Gallo aan een cd voor orquesta típica waarvoor hij het repertoire in het kader van het Tangofestival Buenos Aires 2006 schreef. Ook schreef hij de muziek voor de show *Grotesca Pasión Trasnochanda* met de jonge dansgroep *No Bailaras*. Ondanks (of dankzij) de ironische en spottende ondertoon kreeg de show goede kritieken in Buenos Aires. Het spektakel is in juni in Parijs te zien. Naast het concert voor kwintet en orkest (dat bij mijn weten nog niet is uitgevoerd) heeft hij al voldoende nieuw materiaal voor een nieuwe kwintetcd, waarvan een deel ongetwijfeld tijdens de komende concerten zal worden gespeeld. ■

Het Ramiro Gallo Kwintet speelt op 14 februari in De Wegwijzer in Nw en St Joosland, op 15 februari in het KIT in Amsterdam, op 16 februari in De Doelen in Rotterdam en op 17 februari in Het Zuiderpershuis in Antwerpen. Verschillende opnames zijn te beluisteren op www.ramirogallo.com.ar